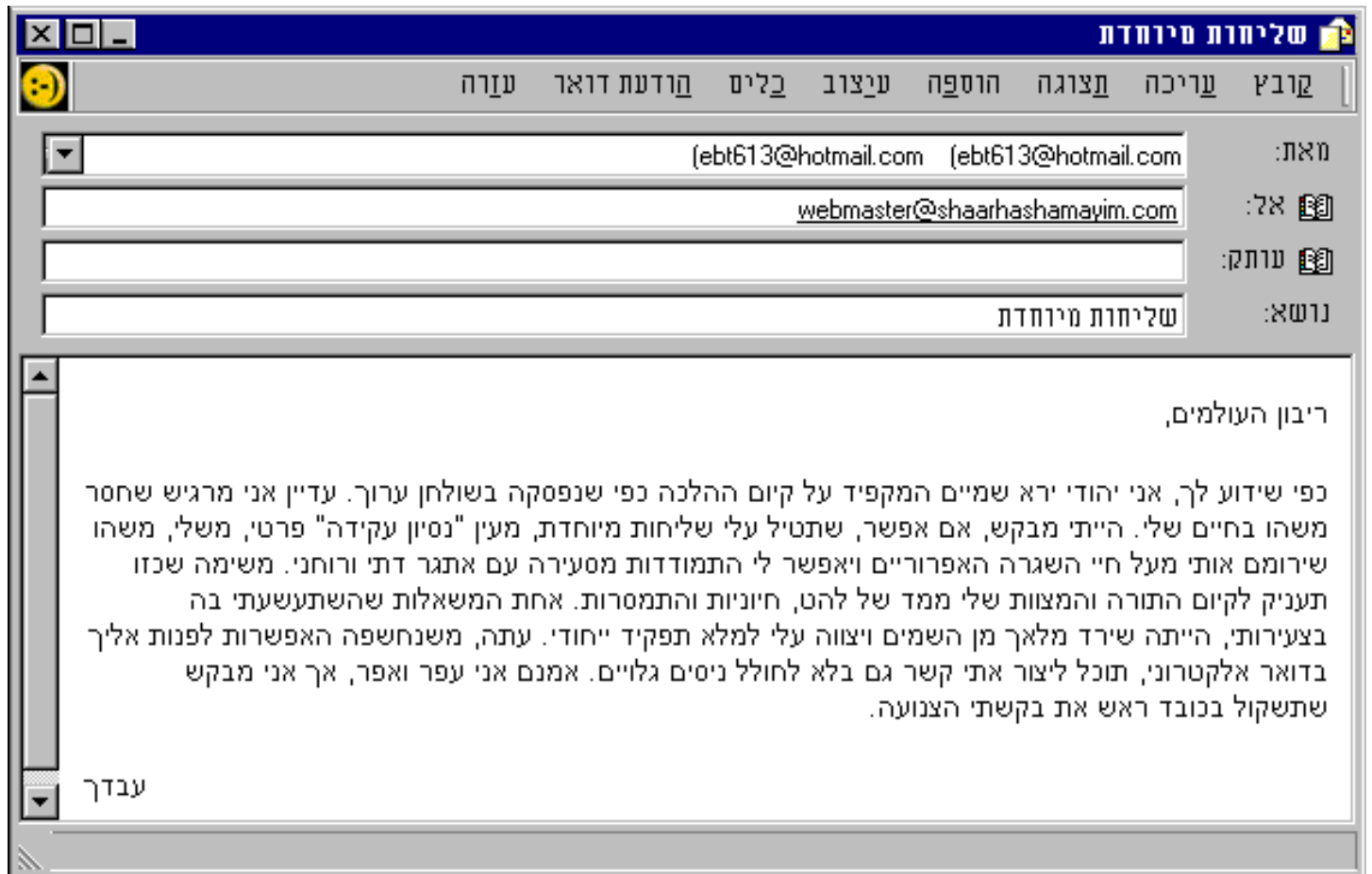

דואר אלקטרוני מבורא העולם

הרב יעקב לובן

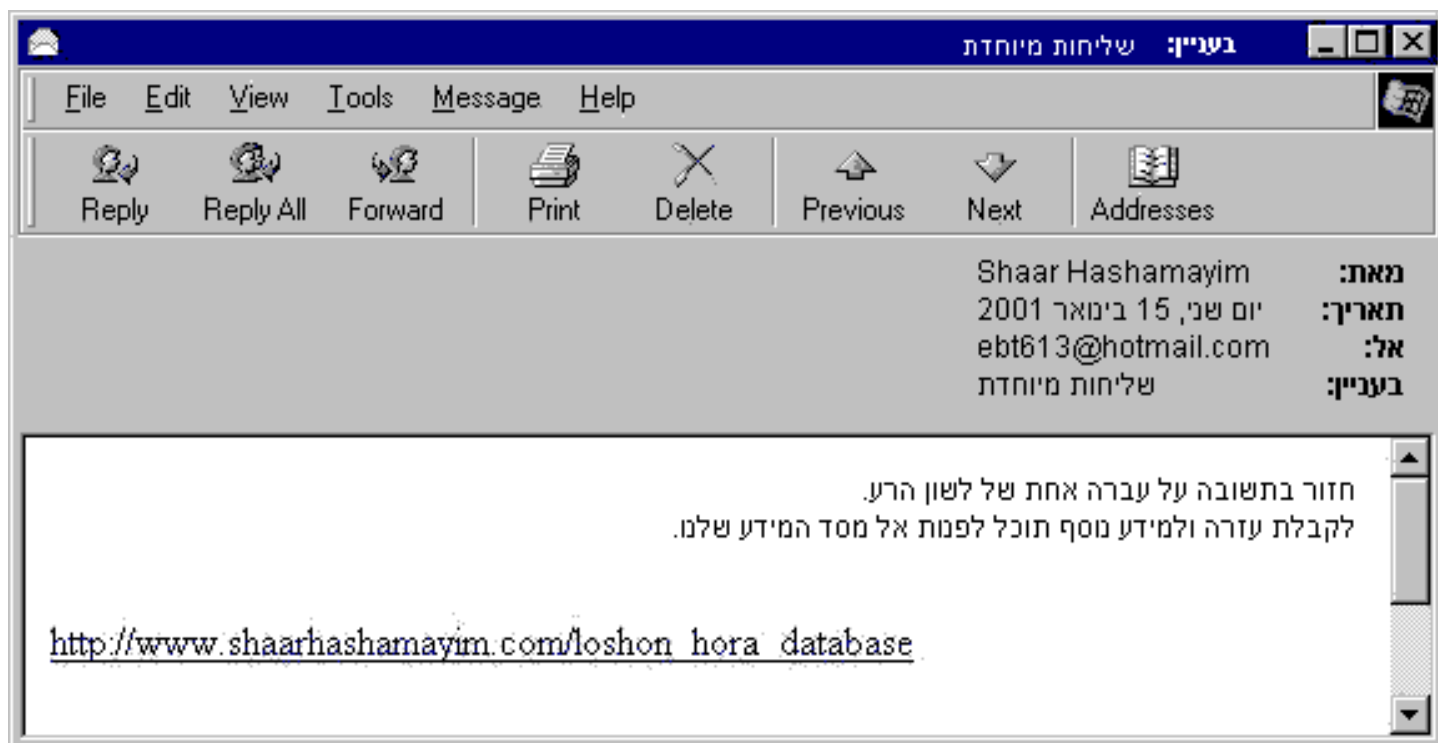
שנים רבות ניסיתי לחאר לעצמי מה היה קורה אילו היה אפשר לקבל דואר אלקטרוני מהקדוש ברוך הוא. כאשר קראתי על אחר באינטרנט בשם "שער העמים", ועל האפשרות הממשית להכתב ברשת עם בורא העולם, לא יכולתי לחשוב על שום דבר אחר. לאחר ימים של מחשבה והחלבות, החלמתי לנסות ליצור קשר עם אחר הבורא. הניסיון לשלוח דואר אלקטרוני לריבונו של עולם נראה היה לי פחות מהפכני מאשר שידור אותות לעוכני המאדים הירוקים ולשאר חייזרים. פעולה הנחשבת מקובלת והגיזוית בקרב מדענים מודרניים.

ניח שהייתה לכם אפשרות לשלוח דואר אלקטרוני לבורא – מה הייתם כותבים? האמינו לי, זו החלטה לא פשוטה. הקדשתי זמן ומחשבה מעמיקה לעניין, ולבסוף חיברתי את המכתב הבא:

לחצתי על כפתור שלח/קבל, והדואר האלקטרוני שלי נעלם במהירות בחלל האלקטרוני העמימי.

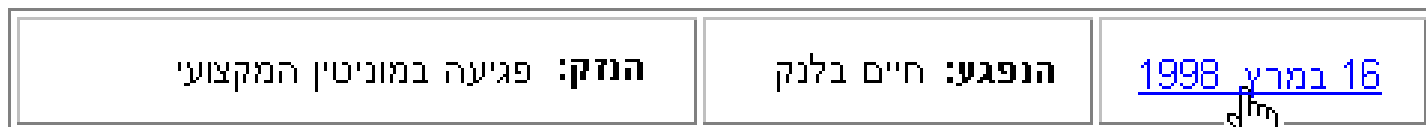
ברור היה לי שהקב"ה אינו נוהג לענות ישירות לפניות בני תמותה. בכל אופן, עצם משלוח המכתב מילא אותי התרגשות, ובלבי קינה תקווה עמומה שאזכה לחשובה. במהלך אותו יום בדקתי דואר מדי שעה. כשעליתי על מעשכי באותו לילה, התהפכתי והסתובבתי במיטה ובקושי הצלחתי להירדם. לבסוף שקעתי בשנייה מרופה. בחצות הלילה התעוררתי בפתאומיות. הייתה לי תחושה מוזרה שמשוהו קרה, ומיד זינקתי לעבר המחשב. לא קשה להבין את ההתרגשות שאחזה בי כשראיתי בחיבת הדואר הנכנס הודעת דואר מאת מנהל הרשת באתר "שער העמים". ביד רועדת ניסיתי לייצב את העכבר על צלמית הודעת הדואר, ולא היה לי ספק שהמכתב הזה ישנה את חיי. קראתי במהירות את תוכן ההודעה – שהייתה ההפך המוחלט מכל מה שציפיתי.

מה? זו התשובה לבקשה הרוחנית המרוממת שלי? תשובה על עברה אחת קטנונת של לשון הרע? איזו אכזבה נוראה! דמיינתי שליחות מסעירה ודרמטית, משהו בסגנון של 'מפס על הרי ההימליה והצל נשמה חונה שהצטרפה לכת במזרח הרחוק', או: 'לך לך מביחך, עבור להתגורר בסיביר והקם שם ישיבה לצאצאי היהודים שהשתתפו במהפכה הקומוניסטית'. למרות האכזבה המרה שחשתי, ידעתי שלא אוכל להתעלם ממסר אלקטרוני מהקבי"ה, ואצטרך למלא בלי ערעור את הוראתו המקודשת.

בתחיתית המסך הופיע קישור ל'מסד מידע לשון הרע'. לחצתי על הקישור, ועל המסך הופיעה רשימה של כל דברי לשון הרע שדיברתי במשך חיי. הזדעזעתי לגלות שנוקפו לחובתי למעלה מ-50,000 עברות על לשון הרע, כלומר בממוצע חמש עברות לשון הרע ביום, במשך שלושים השנים האחרונות (אני בן 43). למרות שתמיד נוהרתי שלא לסמוך מן ההלכה, לשון הרע הוא, איך נאמר, שייך לקטגוריה אחרת. הרי קצת רכילות פה ושם זה ממש צורך אנושי. עדיין, הוכיחי בתדהמה למראה הכמות העצומה של רישומים במסד המידע האישי שלי. תהיתי מדוע ריבונו של עולם הורה לי לחזור בתשובה רק על עברה אחת של לשון הרע, בשעה שעברתי כל כך הרבה עברות כאלה. זו שאלה טובה, חשבתי לעצמי, אך מי אני שאערער על החלטת הבורא?

גלתי את המסך, סקרתי את הרשימה והצבעתי באופן אקראי על אחד המקרים שבהם דיברתי לשון הרע.

לא זכרתי את המקרה, ולכן לחצתי לחיצה כפולה ונעצתי עיניים במסך, כאשר נגן המדיה הופעל וסרטון וידיאו על אודות המקרה הוצג על המסך.

חיים בלנק היה ידיד טוב שלי. למרות שהיה רואה חשבון מוסמך, התקשה לפרנס את משפחתו. בשנה שעברה רציתי לעזור לחיים ושכרתי אותו כדי שיערוך את הדוח העונתי שלי למס הכנסה. כאשר חיים החזיר לי את המסמכים, כעסתי מאוד כשגיליתי שעל פי חשבונו אני חייב 5500\$ לעלמונות המס. כעסתי עד כדי כך, שהרמתי מלפון לידידי שמעון, שהתכוון גם הוא להיעזר בשירותיו המקצועיים של חיים. 'חיים הכין לי את הדוח, ואני כבר לא מתפלל שהעסק שלו לא מצליח. הוא רואה חשבון עלוב למדי. אני מתערב אתך שבלי מחשבון הוא אפילו לא מסוגל לחבר שניים ועוד שניים.'

מאוחר יותר, חזר שמעון באזני מספר חברים קרובים על מה שאמרתי לו, וכל אחד מהם סיפר רק לאחדים מידידיו המובים, והדברים התגלגלו והתגלגלו.

עכשיו אני צריך לחזור בתשובה על המעשה הזה. אבל, די מהר גיליתי שהעניין לא כל כך פשוט.

לחצתי על כפתור העזרה כדי ללמוד על תהליך התשובה, והדברים הבאים הופיעו על המסך:

לשון הרע

1. במקרה שלשון הרע איננו גורם נזק לנפגע, זוהי עברה [בין אדם למקום](#). עברה זו מתנכרת על ידי תהליך של תשובה, המורכב מווידוי, חרטה על המעשה שנעשה בעבר וקבלה לעתיד, שלא לחזור על חטא זה.

2. במקרה שלשון הרע גורם נזק לנפגע, העברה היא בשני מישורים: בין אדם למקום [ובין אדם לחברו](#). העברה שבין אדם למקום מתנכרת עד שהחטא שבין אדם לחברו יתוקן.

כדי לחזור בתשובה על מרכיב "בין אדם לחברו" צריך לפעול באחת משתי הדרכים הבאות:

(א) להתנצל לפני הנפגע ולבקש ממנו מחילה, או

(ב) לשכנע את כל האנשים ששמעו את דברי הגנאי שהדברים אינם נכונים, ובכך לתקן את הנזק שנגרם.

ברור שהסבתי נזק לחיים וגרמתי לו הפסד כספי. אם כן, החטא שלי נמוה על העברות שבין אדם לחברו. לא ידעתי באיזו דרך תשובה לבחור. מכיון שעשיתי האפשרויות (א ו-ב) שתוארו לפניי לא נראו לי מעשיות, כי מצד אחד, לא יכולתי לבקש מחיים שליחה, מכיון שהיה חבר טוב שלי, ולא רציתי שידע שאני הרסתי לו את המוניטין המקצועי. מצד שני, נראה היה לי שאין דרך למנוע או לחקק את הנזק שנגרם. מכיון שלא יכולתי לדעת לאן התגלגלו הדברים שאמרת.

לפתע נזכרתי שהודעת הדואר האלקטרוני של הקב"ה הציעה לי להיעזר במסד המידע של שער השמים. בדקתי את סרגל הכלים ומצאתי אפשרות בשם "חרשים התפשטות דברי לשון הרע". לחצתי על הקישור, ועל המסך עלפניי הופיע עץ מסועף בעל ענפים רבים שהתפשטו לכל עבר. ליד כל ענף נרשמו שמות האנשים שעשמו את חוות דעתי על חיים, והעבירו אותה הלאה.

גללתי את המסך ועקבתי אחר ההתפשטות של דברי הבזע שלי. הזדעזעתי לראות ענף חדש הצומח מול עיני. מישוה חוזר ממש ברגעים אלו על הדברים שאמרת. הלשון הרע שסיפרתי חי ונושם ומוסיף להצמיח גרורות ולפרוש רשת השמצות מכוערת. בסיכומי של דבר, ההערכה השלילית שלי על חיים הועברה מפה לאון 189 פעמים עד לאותו רגע.

עכשיו הייתי נבוך לחלוטין. איך אפשר לסגת מדברים שהושמעו באוזני 189 בני אדם? שמות רבים שהופיעו בחרשים לא היו מוכרים לי כלל, והרגשתי שאיני מסוגל לפנות לאנשים שאיני מכיר. נזכרתי בסיפור מפורסם שעמנתי בילדותי, לפני שנים, על אדם בשם יענקל' שאהב לחזור על דברי גנאי בכל הזדמנות. כשהתבגר, חדרה לתודעתו ההבנה שאחרי מאה ועשרים י"אלף לעמוד בפני בית דין של מעלה ולחת דין וחשבון על מעשיו הרעים. בסופו של דבר, ניגש יענקל' לרב העיירה וביקש שיורה לו דרך תשובה וכפרה על כל דברי הרכילות שהפיץ במהלך שנות חייו.

"אין בעייה", ענה הרב, "קח כר נוצות גדול ועלה על גג הבית הגבוה ביותר בעיירה. כשחגיע לנקודה הגבוהה ביותר, חבוט את הכר בארובה בכל כוחך".

עצת הרב נראתה ליענקל' מוזרה למדי, ולא היה ברור לו כיצד המעשה הזה יועיל לכפר על חטאו. אבל מה לעשות, כך פסק הרב, ואיך יעו יענקל' לחלוק עליו? האמת, שיענקל' היה די מרצה מדרך התשובה הקלה שהורה לו הרב. "מעולם לא חשבתי שפשוט כל כך לחזור בתשובה על לשון הרע", חשב יענקל' בלבו.

הוא הזדרז ליטול כר נוצות גדול ומיפס במהירות על גגו של הבית הגבוה בעיירה. בכל כוחו חבט יענקל' בארובה בעזרת הכר - פעם, פעמיים ועלוש. לפתע, נפרם הכר, והרוח סחפה את הנוצות ופיירה אותן על פני כל העיירה.

יענקל' רץ בחזרה לבית הרב כדי לדווח על הצלחתו.

"אָה, יש עוד דבר אחד שעליך לעשות", אמר הרב. "לך אסוף את כל הנוצות והבא אותן אלי".

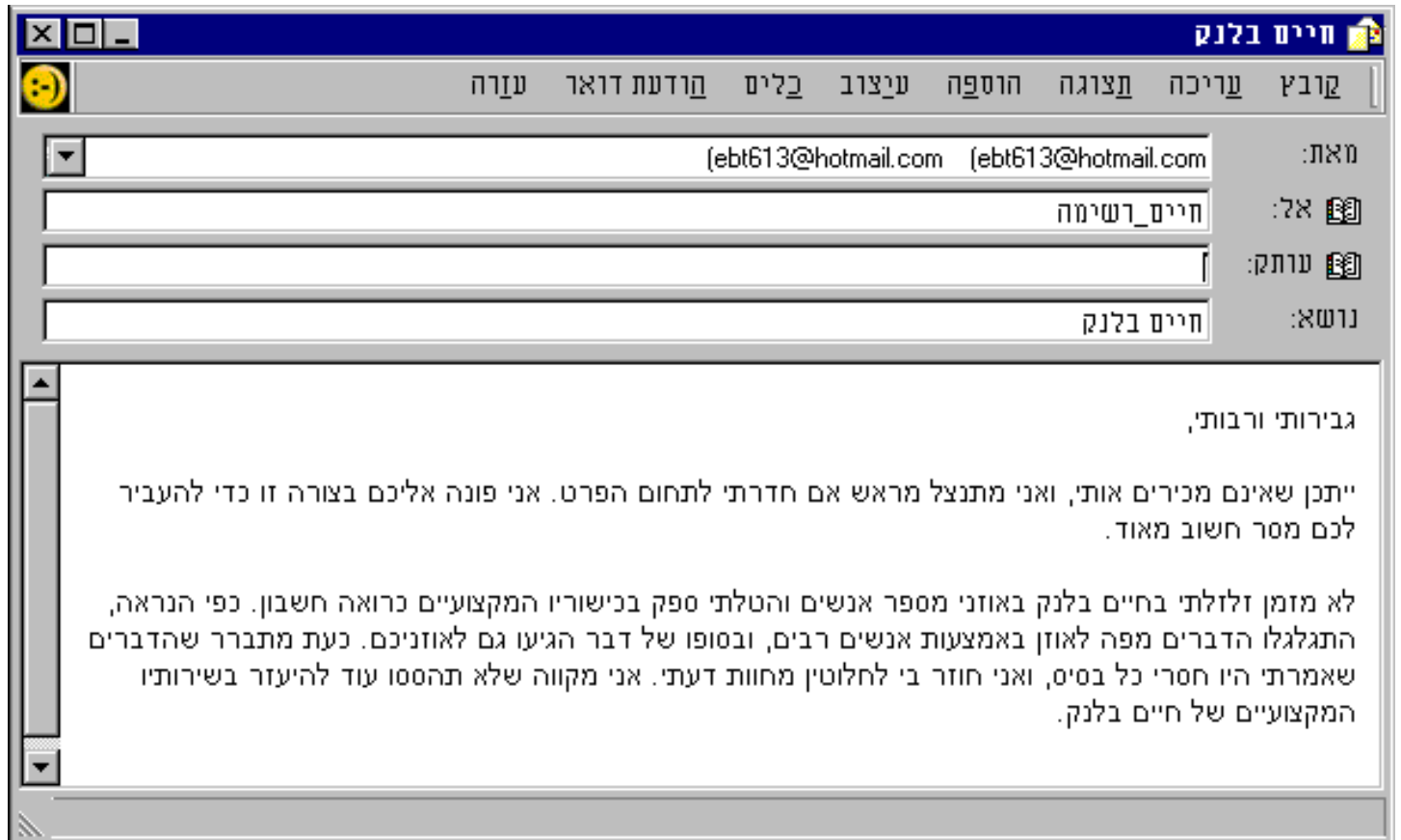
"איך אפשר?" שאל יענקל. "הן מפוזרות בכל רחבי העיר, ואין שום דרך לאסוף אותן."

"האמנם?" שאל הרב. "ואיך חשבת שתוכל לחזור כך משנים של לשון הרע, כשאין כל דרך לאסוף את כל מילות הגנאי שהתפזרו על פני כל העיירה?"

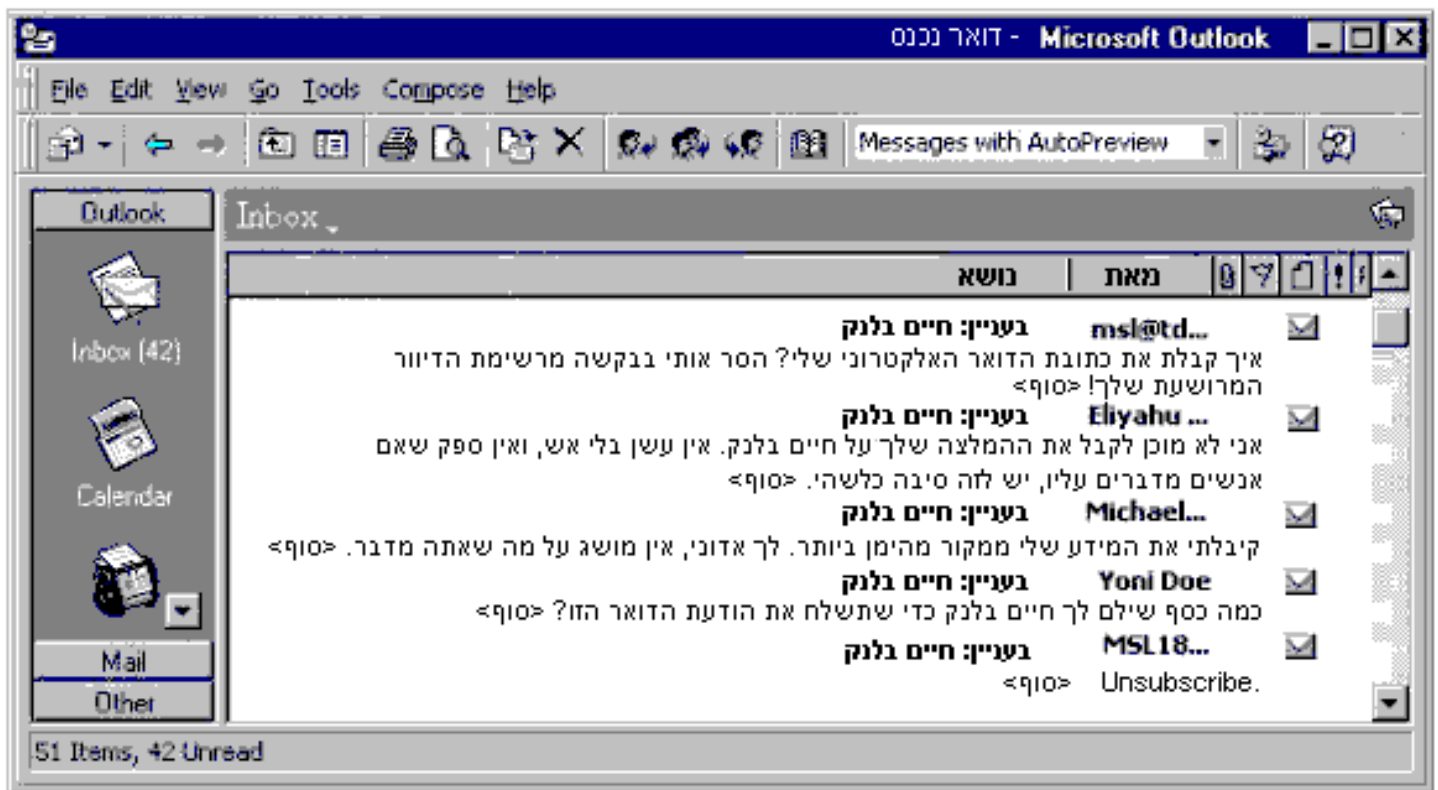
כעת עמדתי באותו מצב, כמו יענקל. איך ניתן להחזיר לאחור את הגלגל ולבטל דברים שהגיעו לאוזני 189 אנשים?

לפחע נצנץ בלבי רעיון – הברקה של ממש! ליענקל לא היה דואר אלקטרוני, אבל לי יש. מדוע לא אשלח דואר אלקטרוני לכל אחד ממאה שמונים ותשעה האנשים? היחרן הגדול של דואר אלקטרוני, שניתן להעביר מסר לא-אישי, מבלי לבצע אפילו שיחת טלפון אחת.

מתוך קישורי ההיפרטקסט ב"חרשים התפשטות הלשון הרע" שבמסד המידע של אתר "שער השמים", אספתי במהירות את כתובות הדואר האלקטרוני של כל השומעים, וניסחתי את ההודעה הבאה

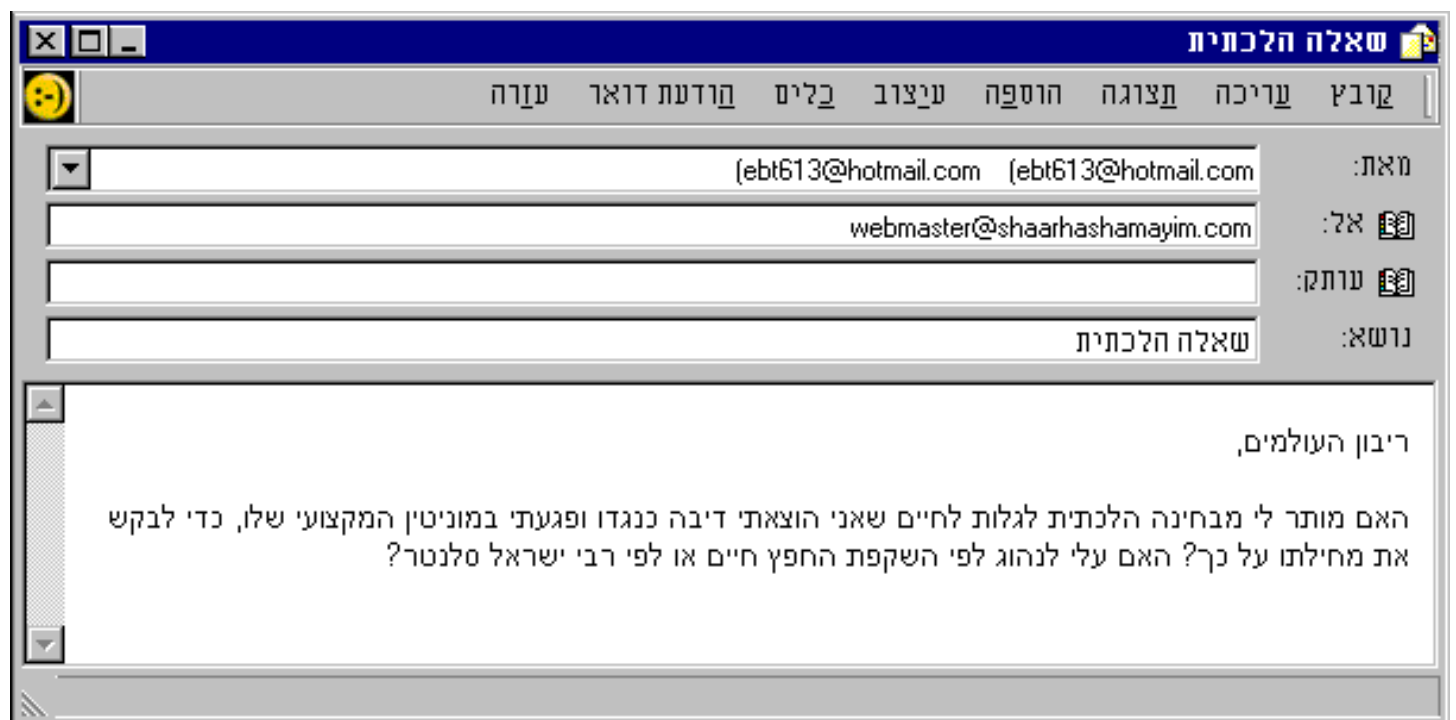

שלחתי את ההודעה לכל 189 השומעים ונשמתי לרווחה. הייתי די גאה בעצמי. פלאי המכנולוגיה פתחו בפניי אפשרות לתיקון המעוות, שוודאי לא הייתה קיימת בזמנו של יענקל. ההקלה שחשתי לא נמשכה זמן רב. חוך דקות ספורות החלו להופיע על המסך מול עיני חגובות אלקטרוניות להודעה שעלחתי, מאת ידידי החדשים. לפיכך מבהר קמן ממה שכתבו אלי:

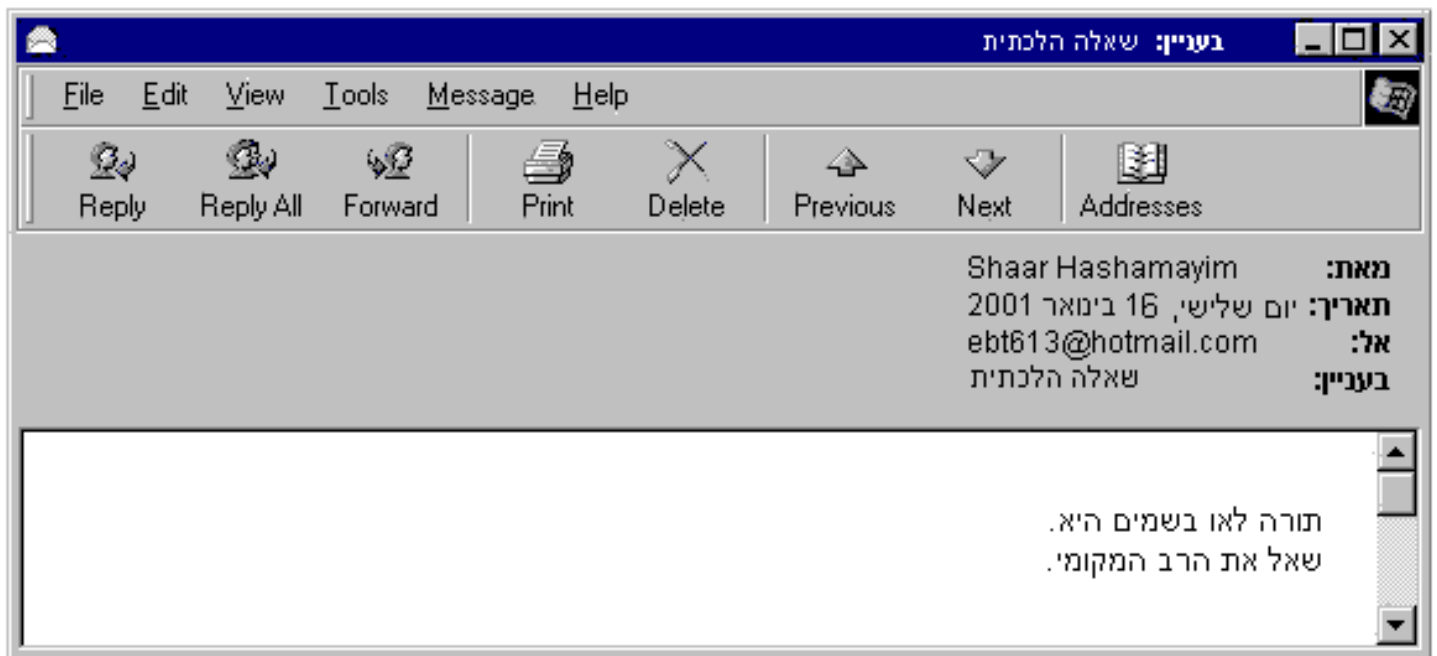

כך התברר לי שהודעת הדואר האלקטרוני שלי נכעלה במשימתה. אנשים גיבשו לעצמם עמדה, ולא הייתה לי כל דרך לשכנע אותם לשנותה. מסתבר שגרמתי נזק בלתי הפיך למוניטין של חיים.

נראה היה לי שלא נותרה בפניי ברירה. על מנת להשלים את העליחות האלוהית שהומלה עלי, אצטרך לשים נפשי בכפי ולבקש מחיים מחילה באופן ישיר. אבל אז, התחלתי להתלבט באשר לדרך הנוכחית והמוסרית לבצע את המשימה. אין ספק שחיים לא ישמח לגלות שאני תקעתי סכין בגבו והכפשתי את כישוריו באוני 189 אנשים. האם יהיה זה הוגן להוסיף עלבון לזנק שכבר נגרם ולהכאיב לחיים רק כדי שאני אוכל לזכות בכפרה? נזכרתי שהרב שלי העביר פעם שיעור בנושא. החפץ חיים, הרב ישראל מאיר הכהן זצ"ל, התיר לספר לניזוק את דברי הגנאי שנאמרו עליו. כחלק מתהליך התשובה (שמירת הלשון פרק ד' סעיף י"ב), ואילו הרב ישראל סלומר סבר שפעולה כזו בוודאי תגרם צער ולכן היא אסורה. אם כך, מה עלי לעשות? למזלי הייתה לי אפשרות להציג את השאלה ישירות בפני נותן התורה, ולכן היברתי את הודעת הדואר הבאה:

התשובה הכתה אותי בתדהמה:

מילאתי אחר ההוראה האלקטרונית, התקשרתי למרא דאתרא והצגתי בפניו את שאלתי. לרוע המזל סרב הרב לתת לי תשובה חד משמעית. "מצד אחד" אמר הרב, "רבי ישראל מאיר הכהן חיבר את ספר "שמירת הלשון", המקור המקיף והמוסמך לכל הלכות לשון הרע. בכוחות עצמו הצליח לחולל מהפכה ולהפיץ את חובת הזהירות והשמירה על הדיבור. איך ניתן לפסוק בניגוד לדעתו? אך מצד שני, הרב ישראל סלנר היה אבי תנועת המוסר. הוא התמקד, במיוחד, בזהירות וברגישות היחידה הנדרשת ביחסים שבין אדם לאדם. איך אפשר להתעלם מעמדתו? מי אני שאכניס את ראשי בין שני הרים גבוהים אלה ואמול חלק במחלוקת שבין שני המאורות הגדולים?"

התשובה הותירה אותי נבוך ומבולבל, אך העול של שליחותי האלוהית רבץ על כתפי ולא נתן לי מנוח. החלטתי לסור לביחתי של חיים, למרות שעוד לא החלטתי מה לעשות. קיוויתי שאצליח להסביר בעדינות ובדיפלומטיות את מה שעשיתי, מבלי לפגוע ברגשותיו. התוכנית שלי התמוססה תוך דקות ספורות.

"חיים, יש לי משהו חשוב לומר לך", גמגמתי. "אני מוכרח לספר לך... כלומר, אני לא יודע איך לומר לך... פשוט, אה, תראה, קורה לפעמים... לא, זה לא העניין, תשמע, תמיד היינו חברים טובים... אולי נסח את זה בצורה אחרת..."

חיים התבונן בי בחדהמה ובפליאה ועצר את שטף הגמגום שלי. "שמע, אחה צריך לארגן לעצמך את המחשבות. בכל מקרה, אני ממש שמח שבאת. אחה יודע שהמצב שלי קשה ואני לא מצליח לגמור את החדש. אין לי שמץ של מושג מה הסיבה לכך, אבל אני לא מצליח למשוך לקוחות. ממש לא נעים לי, אבל אני נאלץ לבקש ממך מובה גדולה. אני מרגיש שאליך אני יכול לפנות. כי תמיד היית חבר נאמן. אחה יכול להלוות לי 5,000 ש"ח לכמה חודשים?"

"חיים, איזו שאלה. בשמחה, עניתי מיד.

"הלוואי שכולם היו רגישים ומתחשבים כמוך", השיב. הרגשתי כמו מנוול.

זהו זה. גם תוכנית ב' ירדה לשמיון. לעולם לא אוכל לגלות לחיים איזה חבר צבוע אני.

עכשיו הייתי באמת בצרות, ולא הצלחתי למצוא שום דרך למלא את השליחות האלקטרונית שהטיל עלי הקב"ה. מעולם לא חארתי לעצמי כמה קשה יהיה לחקן עברה אחת של לשון הרע.

לצערי הנמוק, הזדמנות לחזור בתשובה נקרתה בדרכי כעבור ימים אחדים, בנסיבות מרגיות ביותר. חיים בלנק יצא לריצת בוקר כאשר לפתע לקה בהתקף לב קשה. הוא הובהל לבית החולים ונפטר כעבור יומיים. כעת נפתחה בפני דרך כפרה נוספת, מכיוון שההלכה מאפשרת לאדם לבקש מחילה מנפטר בנוכחות מניין (עשרה גברים מעל גיל בר מצווה).

חיברתי ושלחתי הודעת דואר אלקטרוני לעשרה חברים:

יום השישי הגיע. נסעתי לבית הקברות "מנוחת עולמים". היה זה יום קריר ואפלולי של סוף הסתיו, ומזג האוויר תאם להפליא את מצב רוחי. ניתן היה לחשוב שקל יותר לבקש מחילה מנפטר מאשר מאדם חי, אבל אין זה כך. מעבר לבושה הנוראה שבבקשת שליחה בבית עלמין בפני מנין גברים, יש משהו מפחיד ומסחורי בעמידה לרגלי הקבר והתנצלות בפני נשמה מן העולם העליון. אלמלא הדואר האלקטרוני שקיבלתי מהקדוש ברוך הוא, לא הייתי מוצא עוז בנפשי לעבור חוויה שכזו.

ניגשתי לקברו של חיים, מוקף בעשרה גברים שהיו נותנים הכול כדי לבלות את אותה שעה במקום אחר לחלוטין. דמעות הציפו את עיני. בפעם הראשונה מאז החל הניסיון הזה שלי, הרגשתי מקצת מן המקצת מן הסבל העצום שגרמתי לחיים בהערותי חסרות האחריות. את המשפטים שגרמו נזק ממשי לחבר אמתי פלמתי מבלי לחשוב. הסקתי מסקנות נמהרות על חוסר המקצועיות של חיים ללא כל בסיס. נזכרתי במקרה שבו אליהו ברזילי, חבר לעבודה, פגע בי בצורה דומה. הוא ניגש למעסיק שלי והעביר ביקורת על עבודתי בנושאים שגוראו לי חסרי כל שחר. בזמנו עורר בי הדבר זעם עצום, ועד היום אינני מצליח לסלוח לאליהו בלב שלם על הנזק שגרם לשמי הטוב בעבודה. החמלאתי בושה גדולה על שעשייתי לחיים מעשה זהה כמעט. איזו צביעות הפגנתי! שאלתי את עצמי אם הירידה בהכנסות שנגרמה לחיים בעקבות ההערות האכזריות שלי הוסיפה מחח לחייו, וחרמה בסופו של דבר להתקף הלב ולפטירתו בלא עת. אם העט חזקה מן החרב, הרי שלמילים יש כוח להרוג. האם אני נחשב גם לרוצח?

בקול נמוך מלמלתי מילים שהיו רחוקות מלהכיל את הרגשות שגאו בי באותו רגע:

"חיים, אני כל כך מצטער. הלוואי שלא הייתי פותח את הפה בכלל."

נשמתי עמוק ואמרתי בקול את הנוסח המפורט בשולחן ערוך (אורח חיים תר"ו סעיף ב'):

"חמאתי לאלוקי ישראל ולחיים בלנק, זכרונו לברכה, בכך שהשמצתי את כישוריו ופגעתי במוניטין שלו כרואה חשבון מקצועי". עשרת הנוכחים ענו בקול:

"מחול לך, מחול לך, מחול לך."

מנין הגברים, שהיו נבוכים לא פחות ממני, עזבו את בית העלמין במהירות. גם אני שבתי לביתי, בתחושת הקלה על כך שהניסיון הסתיים סוף סוף.

חוויות הימים האחרונים גבו ממני מחיר פיזי ונפשי. במיוחד הקשה עלי הביקור בבית הקברות שסחט ממני את מִיפת כוחי האחרונה. חזרתי הביתה תשוש לחלוטין, צנחתי על מיטתי ושקעתי מיד בשנייה עמוקה.

השבת השיבה את נפשי. בבוקר יום ראשון התעוררתי רענן ופיתתי לבית הכנסת. כשהתיישבתי על מקומי כדי להניח תפילין, נדהמתי לגלות בשורה שלפני דמות שהזכירה לי את חיים בלנק.

נתקפתי אי נוחות רבה, שכן קיוויתי להפוך את כל העניין לנחלת העבר. האיש הסתובב, ואני חוויתי את ההלם הקשה בחיי: זה אכן היה חיים בלנק. "הוא לא קיבל את ההתנצלות שלי, וחזר מעולם הנשמות כדי לרדוף אותי," חשבתי באימה. כוחותי לא עמדו לי עוד, והתעלפתי בו במקום.

כאשר שבה אלי רוחי ופקחתי את עיני, ראיתי את חיים וידידים נוספים כשהם עומדים מעלי.

"אתה בסדר?" שאלו בדאגה.

"חיים, למה באת לכאן?" שאלתי חרד ומבוהל.

"למה שלא אבוא? אני תמיד מתפלל כאן."

"אבל התקף הלב," התחלתי לשאול.

"איזה התקף לב?" שאל בתדהמה.

לאט לאט התרומם המסך במוחי, והמציאות התבהרה לנגד עיני. הכל היה לא יותר מאשר חלום. חיים לא נפטר, לא עליתי לבית הקברות ולא קיבלתי דואר אלקטרוני מהשם. העוצמה של החלום הייתה כה מוחשית שכלל לא הרגשתי שאני חולם, מה שבדרך כלל קורה כשמחשבותי בבוקר.

תוך זמן קצר חזרתי לעצמי. סיימתי את התפילה ונסעתי לעבודה. למרבה האירוניה, הייתי מאוכזב שהניסיון לא התרחש במציאות, ולא קבלתי מסר אלקטרוני מהקב"ה.

כשהגעתי לעבודה, קידם את פניי שלומי בראון. "שמעתי את החדשות האחרונות על אברהם?" שאל. אברהם, אחד העובדים במשרד, היה "כישלון" מובהק, ושימש לא פעם מטרה ללעג וצחוק.

עמדתי לענות, כהרגלי, "אני לא מאמין. מה הוא עשה הפעם?" אך לפתע, עצרתי בעצמי.

בדמיוני חלפו לנגד עיני נוצות אין ספור, נסחפות ברוח, מתעופפות על פני כל העיר. ראיתי את עצמי רץ בכל הכיוונים, רשת פרפרים בידי, ואני חובט בה במרוץ לכל עבר ומחמיא את הנוצות. רצתי מהר יותר, אך נתקלתי במצבות בבית עלמין קר וקודר ונפלתי. בייאוש יריתי הודעות דואר אלקטרוני לכיוון הנוצות, 189 במספר, אך הודעות הדואר הוחזרו אלי מבלי שנפתחו, והנוצות המשיכו במחול המעופף. שפשפתי את עיני למראה הנוצות ההופכות לחיצים חדים ונועצות בליבותיהם של עוברים ושבים תמימי דרך.

הפניתי עורף לשלומי ונסתי מהמקום, כאילו הוא נושא מגפה או מחלה חשוכת מרפא. 50,000 עברות הן די והותר, ולא הייתה לי כל כוונה לשקוע שוב באוחה ביצה. לא יצאתי מדעתי.

באותו רגע קבלתי על עצמי החלטה: אין יותר לשון הרע. ידעתי שיהיה לי קשה מאוד לעמוד בהחלטה הזו, אך הייתי נחוש בדעתי להתמיד בדרכי החדשה.

לפתע הבנתי שנמצאה לי שליחות אלוהית, גם בלי התגלות נבואית משמים. אין כל צורך בנסיעות למקומות שכוחי אל ובמלחמה נגד דרקונים יורי אש. הדרמה היומיומית של חיי אנוש העשירים והמורכבים, מציעה הזדמנויות אין-ספור ואתגרים די והותר.

יצאתי החוצה. היה בהיר, נפלא ומוצף שמע. הרמתי פניי לתכלת הצלולה של השמים והתפללתי תפילה קצרה.

"ריבון העולמים, לא קיבלתי ממך דואר אלקטרוני. אך המסר הגיע. תודה לך, השם!"